СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

ЕКОНОМІКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ БІОТЕХНОЛОГІЧНИХ ВИРОБНИЦТВ

спеціальність	**С1 «Економіка»**	**обов'язковість дисципліни**	**вибіркова**
освітня програма	**Економіка підприємства**	**факультет**	**економічних відносин та фінансів**
освітній рівень	**перший (бакалаврський)**	**кафедра**	**економіки та бізнесу**

ВИКЛАДАЧ

БІЛОУСЬКО ТАМІЛА ЮРІЇВНА

Вища освіта – спеціальність «Економіка та організація сільського господарства»; магістр з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності; магістр з геодезії та землеустрою
Науковий ступень – кандидат економічних наук
Вчене звання – доцент
Досвід роботи – 31
Показники професійної активності з тематики курсу:

- авторка 9 навчальних посібників, більше 60 методичних розробок;
- член групи забезпечення ОП «Економіка підприємства » першого(бакалаврського) РВО;
- авторка тематичних публікацій;
- учасниця наукових і методичних конференцій.

телефон	**0679375519**	**електронна пошта**	**T.Belousko@btu.kharkov.ua**	**дистанційна підтримка**	**Moodle**

До викладання дисципліни долучені:

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	формування системи теоретичних і прикладних знань та вмінь щодо сутності економічних закономірностей та організації біотехнологічних виробництв, особливостей процесу формування ресурсного потенціалу біотехнологічних виробництв, умов та факторів, що забезпечують зростання виробництва біотехнологічної продукції, шляхів підвищення ефективності використання основних факторів виробництва і досягнення на цій основі найкращих економічних показників.
Формат	**лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання, обговорення, ситуаційні дослідження, науково-дослідна робота, презентації**

Деталізація результатів навчання і форм їх контролю	– Демонструвати навички виявлення проблем формування та ефективного використання ресурсного потенціалу підприємств, здійснюючих біотехнологічні виробництва **/ індивідуальні завдання, ситуаційні дослідження;** – Демонструвати навички розробки виробничої програми щодо здійснення біотехнологічних виробництв та оцінки їх економічної ефективності **/ індивідуальні та групові завдання, обговорення. науково-дослідна робота, презентації;** – Виявляти навички визначення шляхів підвищення економічної ефективності біотехнологічних виробництв/ **індивідуальні завдання, науково-дослідна робота, презентації.**
Обсяг і форми контролю	**3 кредити ЕКТС (90 годин): 12 годин лекцій, 18 годин практичні та семінарські заняття; модульний контроль (2 модулі); підсумковий контроль – залік.**
Вимоги викладача	Обов'язкове дотримання здобувачами, а саме: 1. Самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю; посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. 2. Відвідування (он-лайн) лекцій, практичних занять та виконання усіх видів активностей. 3. Отримання оцінки з дисципліни можливе за умови виконання практичних робіт, ситуаційних вправ, завдань, контрольних робіт в повному обсязі та проходження рубіжного контролю.
Умови зарахування	Умовою успішного зарахування дисципліни є сума накопичення балів за двома змістовими модулями, враховуючи як самостійну так і індивідуальну роботу.

ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТУ ОСВІТИ І ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Компетенції	ЗК2. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. СК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях. СК4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати. СК5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави. СК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.	**Програмні результати навчання**	ПРН 4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем. ПРН 5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади). ПРН 9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави. ПРН 17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в однієї або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

Модуль 1. Економіка біотехнологічних виробництв

Тема 1.	**Біотехнології як інноваційний розвиток підприємств та національної економіки України**	**ПЗ 1**	Предмет, методи та завдання дисципліни «Економіка та організація біотехнологічних виробництв». Біотехнології: їх класифікація, види, тенденції розвитку ринку біотехнологій. Перспективні напрямки спрямування інновацій в біотехнологічні виробництва.	**Самостійна робота**	Наукові основи біотехнології. Використання результатів біотехнологічної діяльності в різних сферах народного господарства України та світу. Інноваційний шлях розвитку національної економіки.
Тема 2.	**Особливості планування діяльності підприємств із біотехнологічним виробництвом.**	**ПЗ 2**	Поняття і сутність планування. Типи та види планів, їх зміст та форми. Система планів, методи планування із врахуванням особливостей біотехнологічного виробництва. Методика планування біотехнологічних виробництв (маркетингові дослідження, виробництво, зберігання, збут, ціноутворення, інвестиції). Планування витрат на виробництво продукції.		Особливості створення підприємств агробізнесу. Пріоритетні організаційно – правові форми господарювання для біотехнологічних виробництв, та їх об'єднання. Стратегії розвитку біотехнологічних виробництв з урахуванням світових тенденцій на ринку біотехнологій.
		ПЗ 3	Бізнес-плани підприємств із біотехнологічним виробництвом (виробничі, інноваційні, реорганізаційні, інвестиційні та ін.) Інвестиційна діяльність, та особливість її здійснення в біотехнологічних виробництвах. Окупність інвестицій у біотехнологічне виробництво.		Склад бізнес – планів та особливості розробки. Підвищення інвестиційної привабливості вітчизняних біотехнологічних підприємств. Оцінка інвестиційних проектів біотехнологічних виробництв.
Тема 3.	**Ресурсний потенціал підприємств із біотехнологічним виробництвом: склад, особливості формування та використання**	**ПЗ 4**	Особливості формування ресурсного потенціалу в залежності від сфери біотехнологічного виробництва (сільське господарство (рослинництво / тваринництво; агробізнес / переробка; харчова промисловість; фармацевтика та ін.). Земельні ресурси та їх використання в БТВ. Трудові ресурси і продуктивність праці в БТВ. Матеріальні ресурси в БТВ. Нематеріальні ресурси та активи.		Видова, технологічна та виробнича структура основних фондів. Показники ефективності використання основних та оборотних фондів. Нематеріальні активи підприємства. Праця і поняття трудових ресурсів. Продуктивність праці та її показники. Умови та особливості використання ресурсів (сировини) в БТВ.

Модуль 2. Організація біотехнологічних виробництв					
Тема 4.	**Особливості організації біотехнологічного виробництва на підприємствах**	**ПЗ 5**	Виробничий процес і принципи його організації. Типи біотехнологічних виробництв та їх техніко-економічні характеристики. Виробничий цикл виробництва біотехнологічної продукції, і його структура. Поняття виробничої програми та її економічне обґрунтування. Організація автоматизованих виробництв.	**Самостійна робота**	Сутність організації виробництва та її роль у загальній системі виробничої діяльності підприємства. Виробнича і загальна структура підприємства. Цифровізація бізнес – процесів в біотехнологічних виробництвах.
		ПЗ 6	Виробнича інфраструктура. Класифікація виробничих процесів. Принципи раціональної організації основного виробництва та допоміжних служб .		Сутність та структура виробничого процесу. Загальна характеристика виробничого процесу та його елементів. Організаційні типи виробництва.
Тема 5.	**Продукція біотехнологічного виробництва: якість, стандартизація та сертифікація**	**ПЗ 7**	Поняття біотехнологічної продукції, класифікація продуктів за ступенем готовності. Якість продукції, маркування. Особливості зберігання та збуту біотехнологічної продукції.		Конкурентоспроможність біотехнологічної продукції. Цінова конкуренція і цінова конкурентоспроможність на ринку біотехнологічної продукції.
		ПЗ 8	Особливості комерціалізації біотехнологічної продукції. Стандартизація та сертифікація біотехнологічної продукції. Законодавче підґрунтя комерціалізації біотехнологічної продукції.		Ціноутворення на ринку біотехнологічної продукції. Перспективи вітчизняних товаровиробників на ринках біотехнологій та біотехнологічної продукції.
Тема 6.	**Економічна ефективність біотехнологічного виробництва**	**ПЗ 9**	Суть ефективності як економічної категорії. Класифікація операційних витрат з метою планування, аналізу та обґрунтування прийняття економічних рішень. Прибуток і методика його визначення. Рентабельність біотехнологічного виробництва. Беззбитковий обсяг виробництва. Оцінка фінансово-економічного стану підприємства із біотехнологічним виробництвом.		Шляхи підвищення ефективності біотехнологічних виробництв. Перспективи розвитку ринку біотехнологій. Формування попиту на продукцію біотехнологічних виробництв.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Література	1. Економіка і бізнес: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника, д.е.н., проф. О. І. Карінцевої. Суми: Університетська книга, 2021. 316 с. 2. Аграрне підприємництво: навчально-методичний посібник / уклад.: С. В. Башлай, О. М. Ковабаса, М.П. Коваленко. Суми : СНАУ, 2023. 165 с. 3. Білоусько Т. Ю. Біоекономіка: конспект лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Харків: ДБТУ, 2025. 171 с. 4. Білоусько Т., Білоусько Р. (2024). Розвиток біоекономіки як передумова підвищення конкурентоспроможності національної економіки на міжнародних ринках. (2024). *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, 328(2), 131-139. https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-328-20 5. Білоусько, Т. (2024). Циркулярна економіка в контексті досягнення цілей сталого розвитку. *Економіка та суспільство*, (65). https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-52 6. Білоусько Т.Ю. (2025). Трансформаційний вектор розвитку України в контексті реалізації стратегії зеленої економіки. *Ефективна економіка.* 2025.№ 1. https://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.1.39 7. Holovnia, Y., & Bilousko, T. (2024). Інвестиції в зелений бізнес та сталий розвиток. *Науковий журнал «Економіка і регіон»,* (3 (94), С. 114-121. DOI:10.26906/EiR.2024.3(94).3489https://journals.nupp.edu.ua/eir/article/view/3496 8. Білоусько Т.Ю. Актуальність запровадження біотехнологій в підвищенні конкурентоспроможності національної економіки. *Національні економічні стратегії в глобальному середовищі:* збірник матеріалів XIV Міжнар. наук.-практ. конфер. 11 травня 2023 р. м. Київ, НАУ. С. 50-52	**Методичне забезпечення**	1. Білоусько Т.Ю. Конспект лекцій з дисципліни «Економіка та організація біотехнологічних виробництв» для здобувачів першого (бакалаврського) РВО спеціальності G21 «Біотехнології та біоінженерія». Х.: ДБТУ, 2026. 137 с. 2. Білоусько Т.Ю. Методичні вказівки для практичних т семінарських занять з дисципліни «Економіка та організація біотехнологічних виробництв» для здобувачів першого (бакалаврського) РВО спеціальності G21 «Біотехнології та біоінженерія», Х.: ДБТУ, 2026. 34 с. 3. Білоусько Т.Ю. Методичні вказівки для самостійної роботи з дисципліни «Економіка та організація біотехнологічних виробництв» для здобувачів першого (бакалаврського) РВО спеціальності G21 «Біотехнології та біоінженерія», Х.: ДБТУ, 2026. 22 с.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ (https://cutt.ly/1HoWYh9)

СИСТЕМА		БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання	**100 бальна ECTS (стандартна)**	**до 50**	**50% від усередненої оцінки за модулі**
		до 50	**підсумкове тестування**
Модульне оцінювання	**100 бальна сумарна**	**до 50**	**відповіді на тестові питання**
		до 20	**усні відповіді на практичних заняттях**
		до 30	**результат засвоєння блоку самостійної роботи**

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.